

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 241

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman tilannekatsaus, ohjelmasuunnitelman päivitys ja Tampereen keskusta 2040 -kehittämisohjelman päivitys (kehittämiskokousasia)

TRE:2835/00.01.03/2023

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen

Valmistelijan yhteystiedot

Hankejohtaja Tero Tenhunen, puh. 050 540 2860, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Viiden tähden keskusta kehitysohjelman tilannekatsaus ja ohjelmasuunnitelman päivitys merkitään tiedoksi.

Tampereen Keskusta 2040 -kehittämisohjelman päivitys hyväksytään.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, hankejohtaja Tero Tenhuselle, hankekehityspäällikkö Mikko Siitoselle sekä suunnittelujohtaja Jukka Lindforsille. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Mikko Aaltonen saapui kokoukseen.

Perustelut

Tampereen keskusta on koko Pirkanmaan kasvun veturi. Se on kaupunkimme käyntikortti ja erottuvuustekijä. Se on mielikuva Tampereesta. Keskustaa uudistamalla vastaamme Tampereen voimakkaaseen kasvuun. Olemme kehittäneet keskustaa oikea-aikaisesti, päämäärätietoisesti ja suunnitelmallisesti jo vuodesta 2011. Tulokset ovat alkaneet näkyä ja Tampere erottua rohkeana keskustakehittämisen edelläkävijänä. Kaupungistamme on tullut yhä omaleimaisempi ja kiinnostavampi paikka niin kaupunkiin saapuville kuin täällä aikaansa jo viettäville.

Tampereen keskustaa rakennetaan ja uudistetaan nimenomaan palvelemaan yhä useampia asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita. Luomme elävää kaupunkiympäristöä maisemiin, joissa viihdytään. Luonto, rantareitit, puistot, kiinnostavat toiminnot, monipuolinen arkkitehtuuri ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

erilaiset tapahtumat muodostavat keskustasta virkistävän ja vetovoimaisen miljöön.

Investoinnit keskustan kehitykseen vaikuttavat Tampereen pitovoimaan ratkaisevalla tavalla; ne työllistävät, lisäävät asumisen mahdollisuuksia, parantavat viihtyisyyttä, toteuttavat liike- ja toimitiloja huippusijainneille sekä kasvattavat Tampereen kilpailukykyä. Vahva visio keskustan kehittämisestä tekee Tampereesta uskottavan ja luotettavan kumppanin yrityksille ja muille sidosryhmille sekä luo sijoittajille näkymää tulevaisuuteen.

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma on yksi kaupungin 2022-2025 strategisen johtamisjärjestelmän kehitysohjelmista.

Se edistää Tampereen kaupunkistrategian toteutumista keskustan kaupunkiympäristössä. "Tekemisen kaupungin" kaikista painopisteistä löytyy tavoitteita, joiden toteutumiseen keskustan kehittämisellä voidaan merkittävästi vaikuttaa. Keskustan elinvoiman, viihtyisyyden ja saavutettavuuden lisäksi strategiassa korostuu Tampereen asukkaiden aktiivisen elämäntavan mahdollistaminen, yhteisöllisyyden lisääminen ja matkailun vetovoimatekijöiden vahvistaminen.

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma koordinoi keskustan kehittämisen kokonaisuutta. Se ennakoi, innovoi, pilotoi ja suunnittelee tulevia keskustan uudistamisen tarpeita ja käynnistää uusia tarvittavia toimenpiteitä. Huolehdimme, että kehityshankkeet ovat taloudellisesti kannattavia ja toteuttamiskelpoisia. Kehityshankkeemme toteutetaan aina yhdessä muun kaupunkiorganisaation kanssa ja ne johdetaan visiosta toteutumiseen saakka. Kehitysohjelma tekee yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa ja kannustaa yksityiseen toimeliaisuuteen. Kerromme keskustan kehittämisen kokonaiskuvasta ja toimenpiteistä eri kohderyhmille. Tuemme ja vahvistamme kaupungin brändiä.

Kaupunginhallitukselle esitellään kaksi kokonaisuutta. Ensimmäinen on Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman vuosittainen tilannekatsaus. Tilannekatsauksen yhteydessä raportoidaan valtuustokauden tavoitteiden toteumatilanteesta ja esitellään kehitysohjelman painotukset vuodelle 2024. Tilannekatsauksen liitteenä on myös kaupunginhallitukselle tiedoksi kehitysohjelman päivitetty ohjelmasuunnitelma.

Toinen kokonaisuus on päivitetty Tampereen keskusta 2040 -kehittämisohjelma, joka on kehittämistä ohjaava varsinainen strateginen suunnitelma-asiakirja. Se sisältää keskustan kehittämisen tavoiteltavat toimenpiteet vuosille 2023-2040. Kehittämisohjelma sisältää keskustan kehittämisen vision, tavoitteet, keskustan kehittämisen teemat sekä niitä edistävät kärkihankkeet. Ohjelmassa on huomioitu keskustan kehittämisen tarpeet ja uuden kaupunkistrategian mukaiset painotukset, ajankohtaiset ilmiöt sekä tulevaisuuteen katsovat megatrendit. Tampereen keskusta 2040 -kehittämisohjelman valmistelussa ovat olleet mukana useat kaupungin eri yksiköt eri palvelualueilta, ja sen päivitys on

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

valmisteltu rinnakkain kantakaupungin vaiheyleiskaavan ja keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinnan kanssa. Edellisen kerran kehittämisohjelma päivitettiin vuonna 2018 ja tuolloin tavoitevuosi oli 2030.

Tampereen keskusta 2040 -kehittämisohjelma vuosille 2023-2040

Tampereen keskustan kehittämistä ohjaava visio vuoteen 2040 on:

Vuonna 2040 Tampere erottuu edistyksellisen, elämyksellisen ja omaleimaisen keskustan ansiosta.

Vuonna 2040 Tampere on lunastanut paikkansa pohjoismaisten suurten kaupunkien joukossa. Rautatieaseman ympärille on syntynyt näyttävä, metropolimaisesti sykkivä maailmanluokan tapahtumapaikkojen, korkean osaamisen ja korkean rakentamisen keskittymä. Tammerkosken länsipuolen historiallinen keskusta puolestaan on profiloitunut entistä enemmän kulttuurin ja virkistyspalveluiden alueeksi.

Keskustaan on syntynyt useita uusia, kansainvälisesti kiinnostavia matkailukohteita ja tapahtumia. Matkailun ympärivuotisuuteen ja elämystalouden kasvuun on panostettu sekä kaupunkisuunnittelussa että kaupunkikehittämisessä. Järvet monipuolisine virkistyspalveluineen ovat osa keskustan asukkaiden arkea ja kaupungin kovinta matkailullista ydintä.

Älykkäät digitaaliset ratkaisut ovat tehneet kaupungista toimivamman ja turvallisemman. Raitiotie kuljettaa asukkaat ja vierailijat vaivattomasti ja päästöttömästi keskustaan ja takaisin kaikista ilmansuunnista. Pysäköinti ja läpikulkeva autoilu on siirtynyt pääosin maan alle. Kaupunkitiloja on kehitetty ensisijaisesti vehreinä kävelyn, pyöräilyn, oleskelun ja keskustakortteleita kivijalkakaupan keitaina.

Kaupunkikulttuuri kukoistaa pienipiirteiseltä ruohonjuuritasolta suuriin stadionkonsertteihin. Lapsille ja nuorille on tarjolla monipuolisesti matalan kynnyksen liikunnallisia ja kulttuurisia aktiviteetteja, harrastusmahdollisuuksia ja omaehtoisen tekemisen tiloja.

Tampereen keskustassa rosoinen teollisuushistoria ja ikaikaiset vesiväylät kohtaavat modernin kaupunkiympäristön ja uuden vuosituhannen elämäntavan omaleimaisesti, mutkattomasti ja ihmislähtöisesti.

Uusia keskustakehittämisen näkökulmia 2023-2040:

1. Ihmisläheinen suunnittelu. Keskusta on tulevaisuudessa yhä useamman ihmisen koti, ei pelkkä työssäkäyntipaikka. Kehittämällä julkisia yhteisiä tiloja, keskustan puistoja ja aukioita sekä parantamalla Tampereen ainutlaatuista suhdetta ympäröiviin vesialueisiin varmistetaan, että Tampereen keskusta on yksi parhaista paikoista asua ja viettää aikaa. Torit, aukiot, puistot ja kadut eivät ole vain reittejä paikasta toiseen. Ne ovat asukkaiden kotien jatke sekä matkailijoiden ja vierailijoiden ensikosketus kaupunkiin, työntekijöiden levähdys- ja lounaspaikkoja, kaupunkielämän näyttämöitä ja mahdollistajia. Kun keskustassa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

viihtyvät asukkaat, siellä viihtyvät myös muutkin.

2. Lasten ja nuorten näkökulma. Tampereen keskusta on vuonna 2040 viihtyisä, turvallinen, saavutettava, innostava ja elämyksellinen lasten ja nuorten kotikaupunginosa, kohtaamispaikka ja matkailukohde. Keskusta tarjoaa laajasti ja monipuolisesti kulttuuria, harrastus-, virkistys- ja ajanviettomahdollisuuksia, oleskelupaikkoja sekä julkisia että yksityisiä palveluita. Lasten ja nuorten näkökulman toteutumista edistetään keskustan kehittämishankkeissa sekä kaupunkiorganisaatiota läpileikkaavassa keskustan kehittämiseen liittyvissä toimissa.
3. Viihtyisyys elinvoiman kasvattamisen keinona. Keskustan asiointitutkimuksen tuloksena nousi esille keskustan viihtyisyyden merkitys sen elinvoiman kasvattamisessa. Mitä viihtyisämpi keskusta on, sitä pidempiä viipymiä siellä vietetään ja sitä enemmän keskustakäyntejä tehdään. Keskustan kaupunkiympäristön laadun, siisteyden ja vehreyden merkitys siis korostuu läpileikkaavana teemana kaikessa kehittämisessä.
4. Turvallisuuden parantaminen. Keskustan turvallisuutta ylläpidetään ja parannetaan ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä. Uusia yhteistyön malleja luodaan moniammatillisen yhteistyön keinoin. Kaupunkisuunnittelulla ja -kehittämisellä uudistetaan kaupunkiympäristö, lisätään sen turvallisuutta ja vaikutetaan turvallisuuden tunteen kokemukseen.
5. Keskustan elinkeinovision laadinta. Tampereen keskustan alueelle toteutetaan elinkeinovisio vuosien 2023 ja 2024 aikana. Työssä selvitetään, millaisia erilaisia toimenpiteitä työpaikkarakenteen ja elinkeinoelämän edellytysten luomiseksi tulisi keskustan kehittämisellä ratkaista. Työssä otetaan huomioon sekä yritysten toimintaedellytykset että keskustan palveluiden käyttäjän asiakasnäkökulma. Tavoitteena on, että vuoteen 2040 mennessä Tampereen keskustassa on runsaasti vetovoimaisia kaupallisia ja ei-kaupallisia käyntikohteita niin tamperelaisille, lähipaikkakunnilla asuville kuin matkailijoillekin ikäryhmään ja sosiaaliseen taustaan katsomatta, ja keskusta on merkittävä 55 000 työpaikan sekä useiden toimialojen työssäkäyntialue.
6. Tampereen metaverse -tavoitteiden edistäminen keskustan kehittämisessä. Kaikki tärkeät fyysiset kehityshankkeet kaupunkiympäristössä mallinnetaan digitaalisesti osaksi kaupungin digitaalista kaksosta, mikä vahvistaa kaupungin digitaalista ja virtuaalista näkyvyyttä. Teknologioiden kehitys ja uudistuminen otetaan huomioon jo virtuaalisten ja digitaalisten ympäristöjen kehittämisen alkuvaiheessa, keskittyen erityisesti kaupunkilaisten ja kaupunkikehityksen tarpeisiin ja digitaaliseen vuorovaikutukseen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Keskustan kehittämisen rooli metaverse-strategian toteuttajana edistää Tampereen keskustan asemaa digitaalisen ulottuvuuden edelläkävijänä. Näin tuemme ja vahvistamme kaupunkimme brändiä, joka perustuu Tampereen kaupungin strategisiin linjauksiin ja parantaa kaupungin kilpailukykyä.

Keskustakehittämisen määrälliset tavoitteet

Vuonna 2040:

- Väestö toteutuneena asukasluvuna: 55 000 asukasta
- Työpaikat toteutuneina työpaikkoina: 55 000 työpaikkaa
- Kaupallinen elinvoimaluku EKK: > 4

Määrällisten tavoitteiden mukaiset muutokset 2023-2040 (17 vuotta)

- Väestö: +11 807 uutta asukasta (keskimäärin +695/vuosi)
- Työpaikat: +10 995 uutta työpaikkaa (keskimäärin +647/vuosi)
- Kaupallinen elinvoimaluku EKK: +0,537 kasvu (keskimäärin +0,032 / vuosi).
- Määrällisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Seurantaluvut ovat Tampereen keskustan strategisen kehittämisen tärkeimpiä tunnuslukuja. Laadulliset tavoitteet toteutuvat keskustan kehittämisen kuudessa teemassa.

Tärkeimpiä kehittämisen kohteita keskustassa 2023-2040 ovat; Asemanseudun uuden kaupunginosan, Kannen alueen, kehittäminen rautatieaseman ja areenan välillä sekä etelän kasvusuunnan ja Sorin alueen kehittäminen. Sara Hildénin taidemuseon siirto keskustaan sekä Tampereen taidemuseon laajennus lisärakennuksella, läntisen keskusta-alueen uusi suurhanke kulttuurikehä ja Särkänniemen elämysalueen kehittäminen, Ratinan suvannon ja stadionin alueen kehittäminen. Amurin ja Tammelan täydennysrakentaminen, Pyhäjärven ja Näsijärven ranta-alueiden reitit, virkistysalueet sekä uudet kaupunginosat, kuten Viinikanlahti.

Tilannekatsaus

Tilannekatsauksessa arvioidaan, miten kehitysohjelmaohjelma on edennyt sille asetettujen hyötytavoitteiden suuntaan. Hyötytavoite kuvaa ohjelmalla tavoiteltavaa muutosta. Kehitysohjelman hyötytavoitteet vuoteen 2040 mennessä ovat:

1. Keskusta on kiinnostava ja vetovoimainen tapahtumien, palveluiden ja elinkeinojen toimintaympäristö
2. Keskusta on viihtyisä ja haluttu vapaa-ajan, virkistyksen ja asumisen ympäristö
3. Keskusta on saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla ja liikkuminen on sujuvaa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Hyötytavoitteiden 2022-2025 valtuustokauden välitavoitteet ja määrälliset tavoitteet/mittarit ovat:

1. Keskusta tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia asumiselle. (* valtuustokauden tavoite)
 - Viinikanlahden, Nalkalan ja Asemakeskuksen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat asuntoja 5000 asukkaalle. (** valtuustokauden määrällinen tavoite/mittari)
2. Keskusta on sujuva liikkumisen ympäristö ja sinne on helppo saapua. *
 - Keskustan alueella toteutetaan 3 kävelyolosuhteita parantavaa julkisen tilan työtä. **
 - Smart Parking -pilotin ensimmäinen vaihe on käynnissä ja siihen on saatu 5 taloyhtiötä mukaan. **
3. Luomme keskustaan uusia mahdollisuuksia yrittämiselle ja elinkeinoelämälle. *
 - Kannen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat monipuolisia ja moderneja toimitiloja 1500 työpaikalle. **
4. Edistämme keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta. *
 - Kaikista keskeisistä hankkeista laaditaan kestävän kehityksen tilannekuva, jolla hankekohtaisesti tunnistetaan Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan tavoitteita tukevat toimenpiteet. **
5. Teemme keskustasta paremman ja houkuttelevamman alustan elämyksille. *
 - Joukkoliikenteen tapahtumalipun matkoja tehdään yli satatuhatta vuosittain. **
 - Tapahtuma-alueiden kestävän kehityksen hinnoitteluperiaate on otettu käyttöön. **
6. Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistyksen ympäristöjä. *
 - Toteutetaan kaksi kosken rantareittejä parantavaa kohdetta. **
 - Keskustan julkisten tilojen pysyvien istutusten ja kasvillisuuden määrää on lisätty. **

Kehittämishjelman tavoitteiston rakenne, mittarit ja toteumatilanne on esitetty liitemateriaalissa.

Kehitysohjelman talous

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman käyttötalous jakautui vuonna 2022 elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin. Tilinpäätöksessä ohjelman käyttötalous kokonaisuutena toteutui 0,74 milj. euroa vuosisuunnitelmia pienempänä. Suunniteltua pienempään toteumaan vaikuttivat etenkin eteläisen kasvusuunnan, asemakeskuksen ja Särkänniemi-Mustalahti-Onkiniemi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

hankekehityksen eräiden projektien siirtyminen seuraavaan vuoteen. Merkittävimmät käyttötalouden hankekehityskohteet vuonna 2022 olivat Viinikanlahden uusi alue, Hakametsä Sport Campus, läntinen keskusta ja Kesäkeitaan toteuttaminen.

Kehitysohjelman investoinnit jakautuivat vuonna 2022 asunto- ja kiinteistölautakunnan sekä yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin. Investoinnit toteutuivat 10,2 milj. euroa vuosisuunnitelmia pienempänä. Vuosisuunnitelma sisälsi alkuperäisen talousarvion lisäksi vuodelta 2021 uudelleenbudjetoitua määrärahaa. Isoja investointihankkeita on lykkääntynyt kehitysohjelmasta riippumattomista syistä. Tampereen henkilöratapihan projekti TAHERA ja siihen liittyen myös asemakeskuksen projekti eivät ole käynnistyneet. Myös Särkänniemen ja lähialueiden investoinnit ovat lykkääntyneet kaavavalituksen vuoksi. Ranta-Tampellan viimeistelytyötä on siirretty seuraaville vuosille, koska niitä tahdistetaan asuintalojen valmistumisten kanssa.

Investointeja toteutettiin yli 6 milj. eurolla. Kehitysohjelman merkittävimmät investoinnit kohdistuivat vuonna 2022 Areenan kanteen, Sorin alueen liikennejärjestelyihin, Ranta-Tampellan yleisten alueiden toteuttamiseen ja Näsin siltojen korjaus- ja muutostöihin maisemasillaksi, sekä tapahtuma-alueisiin ja keskustan kausivalaistukseen. Tampereen kansi ja areena -hanke päättyi jälkitarkastukseen lokakuussa 2022.

Tiedoksi

Tero Tenhunen, Teppo Rantanen

Liitteet

- 1 Kh 29.5.2023 Viiden tähden keskusta, ohjelmasuunnitelma
- 2 Kh 29.5.2023 Tampereen keskusta 2040 kehittämisohjelma, tilannekatsaus
- 3 Kh 29.5.2023 Tampereen keskusta 2040 kehittämisohjelma 2023
- 4 Kh 29.5.2023 Tampereen keskusta 2040 kehittämisohjelma, päivitys, liiteosa
- 5 Elinvoimalaskennan tulokset - Tampere H1 2023
- 6 Nortecon Elävyysindeksi TAMPERE 20230406

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 6.6.2023 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 6.6.2023.

Tampere
06.06.2023

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§241

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhI 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)